

Lohkanjean̄a giellafearán:

Oahpaheaddji oahpis

Hei ja bures boahtin Lohkanjeaŋŋa giellafearánii!

Lohkanjeaŋŋa giellafearán lea materiálaoppalašvuohta, mii lea oaivvilduvvon árrabajásgeassima doarjjan Read Hour -kampánŋa oassin. Read Hour -kampánŋa mihttomearrin lea lasihit lohkanilu ja movttiidahttit erenoamážit mánáid ja nuoraid lohkat. Read Houra sáhtá doallat beaiveruovttuin Lohkanjeaŋŋain ja máŋggagielat máinnasbottuin. Lohkanjeaŋŋa eallipersovnnat fearánastet Mervi Heikkilä čállin máidnasiin ja oahpásmuvvet suomagillii, ruoŋtagillii, davvisámegillii, nuortalašgillii ja anárašgillii. Materiála ulbmilin lea lohkat jovkui jitnosit Lohkanjeaŋŋa giellafearána máidnasiid ja buktit lohkkovuvvon teavstta doaibman iešguđetge láhkái.

Giellafearána leat ollašuhhtán ovttasbarggus Mánáid ja nuoraid vuodđudus, Sámediggi ja Seinäjoki gávpotgirjerádjosa / Lasten ja nuorten lukemista edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallinen erityistehtävä. Lohkanjeaŋŋa giellafearána máidnasiid lea čállán Mervi Heikkilä. Materiála buvttadeami leat dorjon Oahpahushálddahuš ja Svenska kulturfonden.

Mihttomearit

Lohkanjeaŋŋa giellafearán -materiála ulbmilin lea

- gielaid gávnnadeapmi ja dáidda oahpásmuvvan (suomagiella, ruoŋagiella, davvisámegiella, nuortalašgiella, anárašgiella)
- lohka ilu doarjun, máidnasa guldaleapmi, dulkon ja dan gieđahallan
- doallat vahku lohkamiin ja oassálastit olles Suoma oktasaš lohkandiibmui nappo Read Hourii

Materiála lea oaivvilduvvon vuosttas sajis 3–6-jahkásaš mánáide. Materiála lea vejolaš heivehit sierra dásse- dahje ahkejoavkkuide.

Materiála laktása čuovvovaš temáide:

- Viiddissuorggát máhttin: Kultuvrralaš máhttin, vuorováikkuhus ja albmabuktin sihke Mánnggalohkandáidu / Árrabajásgeassinplána vuodustusat 2022
- Viiddissuorggát máhttin: Kultuvrralaš máhttin, vuorováikkuhus ja albmabuktin sihke Mánnggalohkandáidu / Ovdaoahpahusa oahpahusplána vuodustusat 2014
- Viiddissuorggát máhttin: Kultuvrralaš máhttin, vuorováikkuhus ja albmabuktin sihke Mánnggalohkandáidu / Guoktejagáš ovdaoahpahusa gahččalanoahpahusplána vuodustusat 2021

Buot dárbblaš materiála gávdno čujuhusas readhour.fi. Materiála doallá sisttis čuovvovaš osiid:

- Oahpaheaddji oahpis
- Lohkanjeaŋŋa giellafearán -máidnasat
- Sátnelisttut ja jietnabáttit
- Animašuvdna (video)
- Diplomavuodđu juohke Lohkanjeaŋŋa giellafearánii oassálastán mánái
- Mánáide heivvolaš lohkantipsat lohkan láhkái maiddái giellafearána maŋŋá

**Buot dárbblaš materiála gávdno
čujuhusas readhour.fi**

Hárjehusat

Dán materiála ulbmilin lea lohkat jovkui jitnosit Lohkanjeaŋŋa giellafearán -máidnasiid ja giedahallat lohkkovuvvon teavstta doaibmandahkki vugiiguin. Vállje vulobealde iežat jovkui heivejeaddji ollašuhhtinvugiid.

A) Loga máidnasiid, oahpásmuvvit ja guldalehket sániid sihke geahččit video

Álggat oppalašvuoda hállamiin dan birra, ahte leat leamen olu sierra gielat. Dál vuolgibehtet ovtta Lohkanjeaŋŋa giellafearánii, mas oahpásmuvvabehtet vihtta gillii, mat hálluvvojit Suomas: suomagiella, ruoŋagiella, davvisámegiella, nuortalašgiella, anárašgiella.

Doala lohkanbottu, goas lohkahehtet ovttá Lohkanjeaŋŋa giellafearána oasi hávil. Sáhtát geavahit persovnnaid govaid guldaleami doarjjan. Juohke máidnasa oasis lea okta sátni, masa

sáhttibehtet oahpásmuvvat vihtta sierra gillii. Sáhttibehtet maiddái guldalit jietnabáttiiguin, makkárat sánit leat gullat. Kánske din joavkkus hállat vel lassin eará giellaid, goas mánát sáhttet muitalit sin máhttin gillii eará veršuvnnaid sániin. Čuovvovaš lohkanbottu áiggi sáhttibehtet bargat seammá láhkái.

Go lehpet lohkan buot osiid, geahččit animerejuvvon video, mas Lohkanjeaŋŋa persovnnat fearánastet Máinnastivolis. Videos dihttojit oasil seammá sánit go máidnasiin ja ulbmilin lea, ahte mánát gávdnet ja ovttahehtet máinnasbottu sihke video sisdoaluid nuppi nuppiin.

B) Mii dán máidnasis šattašii din Máinnastivolii?

Jearaldat “Mii dán máidnasis šattašii din Máinnastivolii?” dihtto máidnasiid oktavuodas. Ulbmilin lea, ahte dii sáhttibehtet ráhkadit iežadet Máinnastivoli, masa čoaggibehtet, buđaldehket dahje sárgubehtet áššiid ja elemeanttaid, mat dihttojit máidnasiin. Ná šaddá joavkku iežas Máinnastivoli máidnasiid lohkama doarjjan. Mánát sáhttet maiddái joatkit stoahkama Máinnastivoliin máinnasbottu maŋŋá iehčanasat.

Máinnastivoli sáhtta leat máinnaskássa nappo kartonjakássa, gore dahje earálágan lihtti. Máinnastivoli sáhtta doaimmat maiddái dohkkáteáhtera lávdin. Máinnastivoli sáhtta ráhkadit ovdamearkka dihte seaidná. Sáhtat čoaggit dahje čálihit materiálah ja válmmaštallat rekvisihta ovddalgihtii. Molssaevttolaččat sáhtat dáhtut máinnasbottu oktavuodas mánáid ohcat din lanjain dohko heivejeaddji áššiid dahje buđaldit muhtin detálja. Sáhttibehtet lasihit Máinnastivolii ovdamearkka dihte:

- Oassi 1 Máinnastivoli: persovnnat, sohkarbalvvažat, Máinnastivolii heivvolaš ivnnit
- Oassi 2 Heastakarusealla: karusealla, alit heasta, musihkka, čuovggat
- Oassi 3 Spábbabáikun: spábba, diamánta, sáhpán, njálggusseahkka
- Oassi 4 Oaggumin: stággu, magneahtta, vuojazat, guolli
- Oassi 5 Ođđa tivoli: juohke máná sáhtta sárgut alddis iešgova dahje iežas veršuvnna Máinnastivolis, hutkit mánáiguin ovtas Máinnastivolii ođđa nama

Juos háliidehpet, sáhttibehtet juohkit loahpalaš buktosa sosiálalaš medias dovddaldagain #ReadHour.

C) Molssaevttolaš doaimman dahkama vuogit

Ráhkadit máinnasboddui rámmaid

- Sáhtát álggahit máinnasbottu musihkain, mii muitala ahte lea áigi mannat Máinnastivoli
- Sáhttibehtet govvidit Máinnastivoli bohtima ovdamearkka dihte beahkimiin beavddi dahje loavdaga vuolde
- Lohkkit máidnasa ja oahpásmuvvit sániide
- Boddu nohká bohtimiin olggos Máinnastivolis, ovdamearkka dihte beahkimiin beavddi dahje loavdaga vuolde ruovttoluotta.

Dramatiserejehket lohkojuvvon máidnasa

Lohkkit vuos čađa ovdamearkka dihte Oasi 2 Heastakarusealla ja dan maŋŋá máidnasa ođđasit, nu ahte bisánehpet sajiide, main mánát sáhttet ellosit persovnaide. Máidnasis dihttojit Lahpis-sávza ja Sylvi-beana ja dramatiseren láhkái osiid sáhttá dahkat rumašlašžan ovdamearkka dihte čuovvovaš vugiiguin:

- Vázzit bárralagaid giehta gieđas
- Johtit birra dego karusealla, lihkadit bajás ja vulos
- Riidet dego heasta
- Savnnjašit hárrji dego heasta
- Čájehit rupmašiin, ahte lea somá ja logahallat dán sáni buot gielaide
- Áddestallat ealliid jienaid ja lihkanvugiid

Máinnastivolis lihkastat

Lohkanjeaŋŋa giellafearánis persovnnat hárrjehallet maid oagguma ja spábbabálcuma (oasit 3 ja 4). Sáhttibehtet lágidit oagguma kustanađain, báttiin,

spánnjain ja loavdagiin. Seammá láhkái spábbabálcunráđi sáhttá ollašuttit ovdamearkka dihte olgun bálcumiin spáppaid válljejuvvon čuožáhakkii.

Máinnastivoli matematihkka

Atte mánáide bargun gávdat sierrahámát ja -ivnnát dinggaid, mat dihttojit máidnasiin. Sáhttibehtet dasto šlájahallat daid ovtas iešguđetge láhkái, ovdamearkka dihte sturrodaga dahje ivnni mielde.

Máinnastivolis musihkka

Mat bihtáid bohttet Máinnastivolis millii (ovdamearkka dihte karuseallas, jorramis, heasttas)? Gávdnogitgo dat eará gielaide? Háliidehpetgo ráhkadit ja báddet iežadet jietnamáilmmi Máinnastivoli?

Mu iežan Máinnastivoli

Atte bargun sárgut ovttá dahje mángga gova máidnasis, man dii logaidet. Okta molssaektu sáhttá leat sárgut juoida máidnasa álggus, gaskamuttus dahje loahpas.

Gova lassin sáhttibehtet máinnastahttit mánáid nu, ahte juohkehaš oažžu muitalit iežas máidnasa gova birra. Rávesolmmoš sáhttá čállit bajás máná muitalan iežas máidnasa dahje dan sáhttá báddet.

Loahppafeasta – videoboddu ja diploma

Go lehpert lohkan buot osiid, lágidehket “filmbabottoža”, go geahččabehtet animerejuvvon video, mas Lohkanjeaŋŋa persovnnat fearánastet Máinnastivolis. Videos dihttojit oasil seammá sánit go máidnasiin ja ulbmilin lea, ahte mánát gávdnat ja ovttastahttet máinnasbottu sihke video sisdoaluid nuppi nuppiin. Mii sániid bázi mánáide erenoamážit millii? Juohke mánái sáhttá juohkit diploma, masa čállo millii báhcán sátni.

Sátnelisttut ja jietnabáttit

Guldalehket makkárat sánit leat gullat sierra
gielaide jietnabáttiid vehkiin:
→ bit.ly/lukujengi-ps

1. hersko

- hä'řčč (nuortalašgiella)
- hiärsku (anárašgiella)
- herkku (suomagiella)
- delikatess (ruođagiella)

2. somà

- hää'sk (nuortalašgiella)
- hävski (anárašgiella)
- hauskaa (suomagiella)
- roligt (ruođagiella)

3. bálkkašupmi

- cistt (nuortalašgiella)
- palhâšume (anárašgiella)
- palkinto (suomagiella)
- pris (ruođagiella)

4. oaggun

- vuäggmõš (nuortalašgiella)
- uággum (anárašgiella)
- onginta (suomagiella)
- mete (ruođagiella)

5. Mana dearvan, fargga oaidnalit!

- Tiõrv, sõrgg vueil'nnepp! (nuortalašgiella)
- Moonâ tiervân, forgâ uáinip! (anárašgiella)
- Heippa, pian nähdään! (suomagiella)
- Hej då, vi ses snart! (ruođagiella)